www.e-rara.ch

Textus Biblie

Hieronymus, Sophronius Eusebius

Lugd[u]n[i], Anno d[omi]ni Millesimo quingentesimo vicesimosexto [1526]

Universitätsbibliothek Bern

Persistent Link: https://doi.org/10.3931/e-rara-143682

Incipit Iohel propheta.

www.e-rara.ch
Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

tribū iuda ⁊ ad hieruſalē pertine-
re credendum eſt: ⁊ nullam omni-
no iſrael ideſt decez tribuū in hoc
Oſee. fieri mentionem. Tempora quoqꝫ
j.a. quibus prophetauit eadē debem⁹
accipere: que in oſee legim⁹: in die
bus ozie ioathā: ⁊ achaz ⁊ ezechie
regum iuda: ⁊ in diebus ieroboaz
filij ioas regis iſrael. Porro factū
eſſe ſermonem domini ad meritū
eius refertur cui fit: nō ad cōditio
nem eius qui fieri dicitur vt alibi
legimus. Dominus factus eſt mi-
Pſ. hi in ſalutē. Auditus enim in ſcri-
117. pturis ſanctis non eſt iſte qui ad
aures ſonat: ſed qui in corde per-
cipitur: iuxta illud quod domin⁹
loquitur. Qui habet aures audien-
mat.11 di audiat. Qui autem dicitur he-
b.7.13. braice hiezimi grece enechziaſti
a. latine ſonat auribus percipite: p-
prie nō aure ſed corde percipitur.
Qui ſenes ſunt et celeſtes audiunt
ſpiritualiter: qui autem habitant
in terra appellanturqꝫ terreni: au
ribus percipiunt. Vbicūqꝫ autem
hec duo verba iuncta ponunt̄: non
ad ſimplicē tantū verborū ſonū ſꝫ
ad reconditam quoqꝫ dictorū in-
telligentiam pertinere intelligen
dum eſt. In geneſi lamech loquit̄
ge.4.d aduxores ſuas ada ⁊ ſella. Audite
verba mea vxores lamech: aurib⁹
percipite ſermones meos. Quia vi
rum occidi in vulnus meū ⁊ iuue-
Eſa.j. nem in liuorē meū. Et eſaias. Au-
ca. dite celi ⁊ auribus percipite terra.

¶ Item alius prologus in eundē.

IN hoc ꝓpheta idcirco nec re-
ges nec tēpora ſunt prenota-
ta: q2 eiſdē temporibus ac regibus
quibus oſee prophetauerat et ipſe
ꝓphetauit. Ex tribus igitur gene-
ribus rhetorū hec ſumunt̄ ꝑncipia
et tres ſunt argumentoruz partes
ex quibus incipere ſolet oīs ora
tor. Aut enim docibiles: aut beni-
uolos: aut attentos auditores de-
bet efficere. Hic ergo propheta a
magnitudine cladis ſumens prin
cipium eoſqꝫ qui audituri erāt vo
lens ad penitentiā prouocare red
dit attentos admirans futurum
malum: vt conſiderantes venture
cladis aſperitatem ocius arripe-
rent penitentiam. Johel interpre-
tatur incipiens: aut domini deſcē-
ſus. Fatuel vero aut latitudo aut
oſtiū dei. Tropologice hoc eſt: qꝫ q̄
oſtiū dei ⁊ ſcientiā habuerit aptaꝫ
recte incipit prophetare.

¶ Item alius prologus.

IOhel de tribu ruben natus in
agro bethorō: vbi etiā in pace
mortuus eſt et ſepultus.

¶ Item argumentum in eundem.

IOhel fili⁹ fatuel deſcribit ter
ram duodecim tribuum: eru-
ca: brucho: locuſta rubigne vaſtan-
te conſumptam: ⁊ poſt reuerſionē
prioris populi effuſum iri ſpiritū
ſanctum ſuper ſeruos dei ⁊ ancil-
las: ideſt ſuper centū viginti credē
tium nomina: ⁊ effuſuz iri in cena
culo ſyon. Qui cētūviginti ab vno
vſqꝫ ad q̄ndecim paulatim ⁊ ꝑ in-
cremenra ſurgentes: q̄ndecim gra
duū numerū efficiunt qui in pſal-
terio myſtice continentur.

¶ Explicit argumentū.

¶ Incipit Johel ꝓpheta.

¶ Ca. Sum. ¶ Prophetat contra
iudeā quattuor plagas: et excitat
dormientes: vt videant futurū ſibi
malum et ſacerdotes vt plagāt: et
ipſe plāgit vaſtitatē terre ſue.

Capitulum. j.

Er- a
bū dn̄i
qđ fa-
ctuz eſt
ad Jo-
hel fi-
liū fa-
tuel.
Audi-
te hec
ſenes ⁊
aurib⁹
percipite omnes habitatores ter-
re ſi factum eſt illud in diebus ve
ſtris: aut in diebus patrum veſtro
rum. Super hoc filijs veſtris nar-
rate: et filij veſtri filijs ſuis: et filij
eorum generatiōi altere. Reſiduū
eruce cōedit locuſta: ⁊ reſiduū locu
ſte cōedit bruch⁹: ⁊ reſiduū bruchi
cōedit rubigo. Expgiſcimini ebrij B
fletet ⁊ vlulate oēs q̄ bibitis vinum

ſn dulcedine: quoniaʒ perijt ab oꝛe
veſtro. Gens enim aſcendet ſuper
terram meam foꝛtis ⁊ innumera-
bilis. Dẽtes eius vt dentes leonis:
⁊ molares ei⁹ vt catuli leonis. Po
ſuit vineã meam in deſertum: ⁊ fi-
cum meam decoꝛticauit. Nudans
ſpoliauit eam ⁊ pꝛoiecit: albi facti
ſunt rami eius. Plange quaſi vir-
go accincta ſacco ſuper virum pu-
Al's ✠ bertatis ✠ ſue. Perijt ſacrificiuʒ ⁊
tue libatio de domo dñi: luxerunt ſa-
E cerdotes miniſtri domini. Depopu
lata eſt regio: luxit humus quoniã
deuaſtatum eſt triticum. Cõfuſum
eſt vinum: ⁊ elanguit oleũ. Cõfuſi
ſunt agricole: vlulauerunt vinito-
res ſuper frumento vino ⁊ hoꝛdeo:
quia perijt meſſis agri. Uinea con
fuſa eſt: ⁊ ficus elanguit. Malogra
natum ⁊ palma ⁊ malum ⁊ omnia
ligna agri aruerunt: qꝛ cõfuſum eſt
gaudium a filijs hominũ. Accingi
te vos ⁊ plangite ſacerdotes: vlu-
late miniſtri altaris. Ingredimini
cubate in ſacco miniſtri dei mei:
quoniam interijt de domo dei ✠ ve
Al's ✠ ſtri ſacrificium ⁊ libatio. Sanctifi
nři cate ieiuniũ: vocate cetum: congre
J.2.d. gate ſenes oẽs habitatoꝛes terre ✠
al' ✠ nõ in domuʒ dei ✠ veſtri: ⁊ clamate ad
hʒ i do dñm. A.a.a. diei: qꝛ pꝛope eſt dies
mum dñi: ⁊ quaſi vaſtitas a potente ve-
Al's ✠ niet. Nunquid nõ coꝛam oculis ve
noſtri ſtris alimenta perierunt de domo
D dei ✠ veſtri leticia ⁊ exultatio? Cõ-
Al's ✠ putruerunt iumẽta in ſtercoꝛe ſuo:
noſtri demolita ſunt hoꝛrea: diſſipate ſũt
apothece quoniã confuſum eſt tri-
ticum. Quid ingemuit animal: mu
gierũt greges armati. Quia nõ eſt
paſcua eis. Sed ⁊ greges pecoꝛuʒ
diſperierunt. Ad te dñe clamabo:
qꝛ ignis comedit ſpecioſa deſerti:
⁊ flamma ſuccendit omnia ligna
regionis. Sed ⁊ beſtie agri quaſi
area ſitiens imbꝛem ſuſpexerũt ad
te: qm̃ exiccati ſunt fontes aquaꝝ:
⁊ ignis deuoꝛauit ſpecioſa deſerti.
¶ Ca. ij. ¶ Jubet dñs ſonitu tuba
rũ pdicari aduentũ hoſtiũ: quoꝝ ad
uẽtus deſcribit ⁊ crudelitas: hoꝛtat
ad penitentiã: bona plurima peni-
tẽtibus pmittit: de miſſione ſpũſ-
ſancti: ⁊ tempoꝛe paſſionis. Ca. ij.

Canite tuba in ſyon: vlulate A
in monte ſancto meo. Cõtur J. eod.
bentur omnes habitatoꝛes terre:
qꝛ venit dies dñi: qꝛ pꝛope eſt dies
tenebꝛarum ⁊ caliginis: dies nubis
⁊ turbinis. Quaſi mane expanſum
ſuper montes populus multus et
foꝛtis. Similis ei nõ fuit a pꝛinci
pio: ⁊ poſt eũ nõ erit vſq; in annos
generationis ⁊ generationis. Ante
faciem eius ignis voꝛans: ⁊ poſt eũ
exurens flamma. Quaſi hoꝛtus vo-
luptatis terra coꝛam eo: ⁊ poſt euʒ
ſolitudo deſerti neq; eſt q̇ effugiat
eum. Quaſi aſpectus equoꝝ aſpe-
ctus eoꝝ: ⁊ quaſi equites ſic currẽt
Sicut ſonitus quadrigaruʒ ſuper B
capita montium exilient: ſicut ſo-
nitus flãme ignis deuoꝛãtis ſtipu-
lam: velut populus foꝛtis pꝛepara
tus ad pꝛelium. A facie eius crucia
buntur populi: oẽs vultus redigen
tur in ollaʒ. Sicut foꝛtes current:
quaſi viri bellatoꝛes aſcendẽt mu
rum. Uiri in vijs ſuis gradiẽtur: et
nõ declinabũt a ſemitis ſuis. Unuſ
quiſq; fratrem ſuum nõ coartabit
ſinguli in calle ſuo ambulabunt.
Sed ⁊ per feneſtras cadent ⁊ non
demolient. Urbem ingredient: in
muro current. Domos conſcendẽt:
per feneſtras intrabunt quaſi fur.
A facie eius cõtremuit terra: moti E
ſunt celi. Sol ⁊ luna obtenebꝛati J.3.d.
ſunt: ⁊ ſtelle retraxerunt ſplendoꝛẽ
ſuum. Et dñs dedit voceʒ ſuam an
te facieʒ exercitus ſui: quia multa
ſunt nimis caſtra eius: qꝛ foꝛtia et De pe.
faciẽtia verbũ eius. Magnus eniʒ di.j. c.
dies domini ⁊ terribilis valde. Et hoc idẽ
quis ſuſtinebit eũ. Nunc ergo dicit 26.q.6
dñs. Cõuertimini ad me i toto coꝛ c.ecce.
de veſtro: in ieiunio ⁊ in fletu ⁊ in pſ.85
planctu: ⁊ ſcindite coꝛda veſtra et
nõ veſtimẽta veſtra. Et cõuertimi-
ni ad dñʒ deũ veſtrum qꝛ benignus
⁊ miſericoꝛs eſt: patiẽs ⁊ multe mi
ſericoꝛdie ⁊ pꝛeſtabilis ſuper mali Jone.
tia. Quis ſcit ſi cõuertat ⁊ ignoſcat 3.d.
⁊ relinquat poſt ſe bñdictionẽ? Sa D
crificiũ ⁊ libamẽ dño deo nr̃o. Ca- S.j.c.
nite tuba in ſyon ſanctificate ieiu
nium: vocate cetũ: cõgregate ppl'm:
ſanctificate eccleſiã: coadunate ſe
nes: cõgregate paruulos ⁊ ſugẽtes

B vbera. Egrediať ſponſus de cubili
ſuo: ⁊ ſponſa de thalamo ſuo. In
ter veſtibulū ⁊ altare plorabūt ſa
cerdotes miniſtri dñi: ⁊ dicēt. Par
ce dñe parce populo tuo: et ne des
hereditatem tuā in opprobrium vt
dominētur eis nationes. Quare di
cunt in ppl'is vbi eſt deus eorū. Ze
latus eſt dñs ſuper terrā ſuam: ⁊ pe
percit populo ſuo. Et rñdit dñs et
dixit populo ſuo. Ecce ego mittaz
vobis frumentū ⁊ vinum ⁊ oleuz ⁊
Al's eo replebimini in + eis: ⁊ nō dabo vos
vltra opprobriū in gentibus. Et eū
qui ab aquilone eſt procul faciam
E a vobis: ⁊ expellā eum in terraz in
uiam ⁊ deſertam. Faciem eius cō
tra mare orientale: ⁊ extremū eius
vſq; ad mare nouiſſimū. Et aſcen
det fetor eius et aſcendet putredo
eius: q2 ſuperbe egit. Noli timere
terra: exulta ⁊ letare: qm̄ magnifi
cauit dñs vt faceret. Nolite timere
animalia regionis: q2 germinaue
runt ſpecioſa deſerti: q2 lignū attu
lit fructum ſuū: ficus ⁊ vinea dede
F runt virtutē ſuam. Et filie ſyō exul
tate ⁊ letamini in dño deo veſtro:
q2 dedit vobis doctorē iuſtitie: ⁊ de
ſcendere faciet ad vos imbrem ma
Al's + tutinum ⁊ ſerotinū + ſicut in prin
nobis cipio. Et implebunť aree frumēto:
ſicut ⁊ redundabunt torcularia vino et
oleo. Et reddaz vobis annos quos
comedit locuſta: bruchus: ⁊ rubigo
et eruca. Fortitudo mea magna
quam miſi in vos. Et comedetis ve
ſcentes ⁊ ſaturabimini: ⁊ laudabi
tis nomē dñi dei veſtri qui fecit mi
rabilia vobiſcū. Et non confundeť
ppl's meus in ſempiternū: ⁊ ſcietis
q2 in medio iſrael ego ſuz. Et ego
G dñs deus veſter: ⁊ nō eſt amplius: ⁊
Ac. 2. g nō cōfundeť populus meus in eter
Al's + num. Et erit poſt hec effundam +
de ſpū ſpiritū meum ſuper oēm carnez: et
meo prophetabunt filij veſtri ⁊ filie ve
ſtre. Senes veſtri ſomnia ſomnia
bunt: ⁊ iuuenes veſtri viſiones vi
debunt. Sed ⁊ ſuper ſeruos meos
⁊ ancillas in diebus illis effundaz
ſpiritū meum: ⁊ dabo prodigia in
celo: ⁊ in terra: ſanguinem ⁊ ignem
al's + & con ⁊ vaporem fumi. Sol + conuerte
uertetur tur in tenebras; ⁊ luna in ſangui

nem: anteq̄ veniat dies dñi magn⁹
et horribilis. Et erit. Omnis + qui al's + &
inuocauerit nomē domini ſaluus cuncti
erit: quia in montem ſion ⁊ in hie
ruſalez erit ſaluatio ſicut dixit do
minus: ⁊ in reſiduis quos domin⁹
vocauerit.

¶ Capituli Summarium. ¶ De iu
dicio poſt conuerſionem iudeorūz
ſub noīe tyri: ⁊ ſydonis contra ro
manos qui vaſa templi hieruſalez
poſuerunt in templo pacis: ⁊ de li
beratione populi tempore cyri: vo
cantur viui ⁊ mortui ad iudicium:
de ſepulchris: de felicitate ſanctorū
de predicatione apoſtolorum ⁊ frō
te baptiſmi: ⁊ de vltione ſanctorū.

Capitulum. iij.

Quia ecce in diebꝰ illis ī tēpo A
re illo cum conuertero capti
uitatem iuda ⁊ hieruſalem cōgre
gabo omnes gentes: ⁊ deducam + Al's +
eas in vallem ioſaphat: ⁊ diſcepta illas
bo cum eis ibi ſuper populo meo ⁊
hereditate mea iſrael: quos diſper
ſerunt in nationibus: ⁊ terraz meā
diuiſerunt: ⁊ ſuper populum meuz
miſerunt ſortem. Et poſuerūt pue
rum in proſtibulo: ⁊ puellam ven
diderunt pro vino vt biberent. Ve
rum quid mihi ⁊ vobis tyrus ⁊ ſy
don ⁊ omnis terminus paleſtino
rum? Nunquid vltionem vos red
detis mihi? Et ſi vlciſcimini vos cō
tra me: cito velociter reddam viciſ
ſitudinem vobis ſuper caput vr̄m. B
Argētum enim meum ⁊ aurū tuli
ſtis ⁊ deſiderabilia mea ⁊ pulcher
rima intuliſtis in delubra veſtra.
Et filios iuda ⁊ filios hieruſalem
vendidiſtis filijs grecorum: vt lon
ge faceretis eos de finibꝰ ſuis. Ec
ce ego ſuſcitabo eos de loco in quo
vendidiſtis eos: ⁊ conuertam retri
butionem veſtram in caput veſtrū.
Et vendam filios veſtros et filias
veſtras in manibus filiorum iuda:
⁊ venundabunt eos ſabeis gēti lō
ginque quia dominus locutus eſt.
Clamate hec in gentibus ſanctifi
cate bellum: ſuſcitate robuſtos. Ac
cedant: aſcendant omnes viri bel
latores. Concidite aratra veſtra C
in gladios: ⁊ ligones veſtros in la
ceas. Infirmus dicat: quia ego for

tis ſum. Erumpite ⁊ venite omnes
gentes de circuitu: ⁊ congregami-
ni. Ibi occumbere faciet dominus
robuſtos tuos. Conſurgant ⁊ aſcē-
dant gentes in vallem ioſaphat: qꝛ
ibi ſedebo vt iudicem omnes gen-
tes in circuitu. Mittite falces: qꝛ
Apo. maturauit meſſis. Venite ⁊ deſcen
14.d. dite: qꝛ plenum eſt torcular. Exube
rāt torcularia: qꝛ multiplicata eſt
malicia eoꝝ. Populi populi in val
le conciſionis: qꝛ iuxta eſt dies dn̄i
S.2.c. in valle cōciſionis. Sol ⁊ luna ob
Eſa. tenebrati ſunt: ⁊ ſtelle retraxerunt
13.b. ſplendorem ſuū. Et dominus de ſion
Hier. rugiet: ⁊ de hieruſalem dabit vocē
25.f. ſuam. Et mouebuntur celi ⁊ terra:
Amos ⁊ dominus ſpes populi ſui ⁊ forti-
j.a. tudo filioꝝ iſrael. Et ſcietis qꝛ ego
dn̄s deus veſter habitans in ſiō: in
monte ſancto meo. Et erit hieruſa
lem ſancta: ⁊ alieni non tranſibūt
per eam amplius. Et erit. In die il
la ſtillabunt montes dulcedinem:
Als ✠ ⁊ colles fluent lacte. Et ✠ per oēs
ſuper ṡ riuos iuda ibūt aque: ⁊ fons de do
mo domini egredietur: ⁊ irrigabit
torrentem ſpinarum. Egyptus in
deſolatione erit: ⁊ idumea in deſer
tum perditionis: pro eo ꝙ inique
egerint in filios iuda: ⁊ effuderint
ſanguinem innocentem in terra
ſua. Et iudea in eternum habitabi
tur: ⁊ hieruſalem in generationem
⁊ generationem. Et mūdabo ſan-
guinem eorum quos non munda-
ueram ⁊ dn̄s commorabit in ſion.

¶ Explicit Iohel propheta.

¶ Incipit ꝓlogus ī Amos ꝓphetā.

OZias rex cū religio-
nem ſollicite emu-
laretur: nimio reli-
gionis amore ꝓuo-
catus circa ꝑceptuꝫ
legis moyſi arrepto
thuribulo: vt in hy-
ſtoria libri ſecundi paralipomenō
oſtenditur: ſacerdotale officiū pre-
2 cha. 4 b. ſumere conatus eſt. Ob eam rē ter
remotum in templo dei exortū con
ſtat: cuius etiaꝫ zacharias prophe-
ta meminit. Ante hunc itaqꝫ terre-
motum amos propheta tēporibus
predicti regis ⁊ temporibus hiero
roboam filij ioas regis iſrael: in
eas gentes que lectione cōprehē
ſe ſunt irā dei ob eas cauſas quas
memorauit affaturam denunciat.
Amo j.b.⁊ a. Et quia idem propheta in ſequen-
tibus ait: ſuper tribus impietati-
bus ⁊ ſuper quattuor non conuer-
tam eum: tertio peccatorum indul
gentiam deum dare poſſe ſignifi-
cat: quem quarto eadē peccata ad-
mittentibus nec penitentiam nec
indulgentiam daturum annūciat.
Nam ꝑ ignis ſimilitudinem quem
in predictas gentes immittenduꝫ
predixit grauem atqꝫ irreuocabilē
dei iram ad euerſionem earundem
ciuitatum proceſſuram voluit de-
monſtrare.

¶ Item alius prologus.

AMos propheta paſtor ⁊ ru-
ſticus ⁊ ruboꝝ mora diſtrin-
gens: paucis verbis explicari non
poteſt. Quis enim digne exprimat
tria et quattuor ſcelera damaſci:
gaze tyri: idumee filiorum ammō
Amo ⁊ moab: ⁊ ſeptimo octauoqꝫ gradu
4.d. iude ⁊ iſrael. Hic loquitur ad vac-
ibidem cas pingues que ſunt in monte ſa-
6.a marie: etiam ruituram domū ma-
iorem minoremqꝫ teſtatur. Ipſe cer-
nit fictorem locuſte: ⁊ ſtantem do-
minum ſuper murū litum: vel ada
mātinum: ⁊ vncinum pomorum at
trahentem ſupplicia peccatoribus
⁊ famē in terra: non famem panis
neqꝫ ſitim aque ſed audiēdi verbū
domini: non dixit verba ſed verbū
Amos vero interpretatur onuſtus.
Hic amos ſpirituali gratia plenꝰ
prophetauit inter ceteros prophe-
tas. Non enim ſolus ipſe erat pro
phetes: ſed etiā alij. Et quippe nō
poterat prophetes eſſe: niſi paſtor
ante fuiſſet. Qui etiā tuba ſua clā-
git per ſingulos dies erudiens ⁊ do
cens in eccleſia. In veritate enim
vox omniuꝫ prophetarum tanꝙ tu
Eſa. ba ſpiritualis eſt predicans in ec-
14.b. cleſia ſm ꝙ ſcriptum eſt. Aſcende
in montem excelſum tu qui euan-
gelizas ſion: exalta vocem tuā qui
predicas hieruſalem.

¶ Incipit alius prologus.

HIc amos propheta et paſtor:
non fuit pater eſaie ꝓphete:
ꝙꝙ ⁊ ille propheta extiterit. Nam